

6. Дроздова І. Наукові основи формування українського професійного мовлення студентів ВНЗ нефілологічних спеціальностей : монографія / І. П. Дроздова. – Х. : ХНАМГ, 2010. – 320 с.

7. Пентилюк М. Актуальні проблеми сучасної лінгводидактики : збірник статей / Марія Пентилюк. – К. : Ленвіт, 2012. – 256 с.

8. Словник-довідник з української лінгводидактики : навчальний посібник / [За ред. М. Пентилюк]. – К. : Ленвіт, 2003. – 149 с.

9. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно ориентированной парадигмы / А. В. Хуторской // Народное образование. – 2003. – № 2. – С. 58 – 64.

В статье отражены основные подходы к формированию коммуникативной компетентности на основе принципа преемственности. Проанализированы различные точки зрения ученых на формирование коммуникативной компетентности студентов в зависимости от применения педагогических подходов. Обоснована важность сочетания традиционных и новых подходов преподавания при подготовке студентов.

Компетенция, коммуникация, компетентность, коммуникативная компетентность, преемственность, подходы.

The article highlighted the main approaches to the formation of communicative competence based on the principle of continuity. Been analyzed different viewpoints of scientists on the formation of the communicative competence of students depending on the use of pedagogical approaches. Proved the importance of a combination of traditional and new teaching approaches in teaching students.

Competence, communication, competence, communicative competence, continuity, approache

УДК 378. 147:503

НАУКОВО – ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

В. А. Лашкул, аспірант

Професійно - етична компетентність як базова складова професійності ветеринарного лікаря віддзеркалює його духовність, моральність, внутрішню культуру, здатність приймати адекватні моральні рішення та діяти відповідно до норм етики. Саме це дозволяє лікарю ветеринарної медицини визначити ставлення до своїх

© В. А. Лашкул, 2014

професійних обов'язків і передусі до тварин, з якими він контактує у процесі діяльності. Дана стаття спрямована на актуалізацію педагогічної проблеми формування професійно-етичної компетентності студентів вищих навчальних закладів ветеринарного профілю. Для реалізації поставленої мети у статті висвітлено науково-педагогічні засади формування професійно-етичної компетентності у студентів на прикладі підготовки фахівців ветеринарної медицини.

Професійно-етична компетентність, моральність, професійна підготовка, ветеринарний лікар, етичні правила, моральні рішення.

Постановка проблеми. Моральне відродження і духовне вдосконалення людини – мета і засіб прогресивного розвитку українського суспільства та людства в цілому. Важливу роль у формуванні моральної культури людини й суспільства має відігравати етичне просвітництво, що несе знання про моральні цінності, дає розуміння морального виміру поведінки особистості, дій соціальних суб'єктів, життя суспільства [6].

Освіта в Україні вважається одним із основних компонентів загальнолюдських цінностей, метою якої є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору [13]. Тобто зміст державної української освіти передбачає всебічний та гармонійний розвиток людини як у патріотичному, трудовому, національному, правовому, так і в моральному та духовному аспектах.

У зв'язку з цим Президія Національної академії наук України видала постанову № 45 від 28.02.2007 р. про Концепцію цільової комплексної програми наукових досліджень НАН України “Розвиток інтелектуального і духовного потенціалу та модернізація сфер науки, освіти, культури, управління” [12]. Одним із завдань програми є дослідження системи духовних цінностей і моральних норм як умов забезпечення політичної і соціальної стабільності суспільства, розробка проблем піднесення ролі гуманітарних чинників у сучасному суспільному розвитку, збереження й актуалізація в нових історичних умовах культурного, духовного надбання українського народу.

Аналіз останніх джерел і публікацій.

З огляду на важливість вирішення даної проблеми актуальними є праці багатьох науковців. Зокрема, питання пов'язані з реформуванням, оновленням змісту освіти та концептуальними засадами професійної підготовки майбутніх фахівців досліджували В. Андрущенко, Ю. Бабанський, В. Безпалько, Е. Зеєр, І. Зязюн, Н. Ничкало, В. Сидоренко та інші вчені. Проблеми змісту, методів та форм навчання і виховання майбутніх фахівців знайшли відображення у працях С. Сисоєвої, Н. Тверезовської, та інших науковців. Питання аналізу і розвитку професійної

компетентності сучасного фахівця, її складових вивчали Н. Бібік, О. Овчарук, Дж. Равен, І. Зимня, А. Маркова, А. Хуторської, С. Шишов та ін.

У психолого-педагогічних дослідженнях накопичено певний досвід щодо етичної підготовки студентів, який не може нині вважатися достатнім. Доцільно підкреслити, що проблема морального вдосконалення лікаря привертала увагу мислителів античності – Аристотель, Гіппократ, Сократ, М. Квінтіліан. Проблеми етики та деонтології гуманітарної медицини вивчали М. Пірогов, І. Бенедиктова, А. Білібіна, Г. Царгородцева, С. Гуревич, В. Петренко та ін. Процес формування етичних знань у галузі ветеринарної медицини також цікавить багатьох науковців. Серед вітчизняних науковців слід насамперед виділити: І. Панька, Л. Матвеева, І. Заянчковського, Ф. Сизоненка.

У зарубіжному етикознавстві питанням етичного просвітництва лікарів ветеринарної медицини приділяється значно більше уваги і вони більш широко висвітлені у суспільстві. Сюди ми можемо віднести праці таких науковців: С. Адамс, С. Армстронг, Т. Баухамп, М. Бекофф, С. Холл, П. Сандо, П. Зінгер, Б. Роллінг, Д. Танненбаум та ін.

Не зважаючи на більш широке висвітлення питання етичного просвітництва серед ветеринарних лікарів західних країн та Сполучених Штатів Америки у вітчизняному етикознавстві на сьогодні бракує фундаментальних досліджень різних аспектів формування зазначеної компетентності з урахуванням специфіки навчання майбутніх ветеринарів. Аналіз літератури з досліджуваної проблеми свідчить, що проблема професійно - етичної компетентності студентів-ветеринарів все ще не отримала всебічного наукового висвітлення та не була предметом спеціального дослідження.

Виклад основного матеріалу. Щоб забезпечити реалізацію суспільної потреби в спеціальній підготовці людей до багатьох видів професійної діяльності, потрібно розширити діапазон впливу моральної регуляції на сфері обслуговування, охорони здоров'я, освіти [4].

Вітчизняна дослідниця етико-педагогічних основ формування особистості Н. Вознюк зазначає: “Зміни, які відбуваються нині в політичному, економічному житті українського народу, потребують проведення реформ у формуванні духовності його, зокрема в сфері моралі” [4].

Отже, сучасна система освіти в Україні передбачає підготовку спеціалістів з якісною професійною підготовкою та високими морально-духовними рисами. Одним із провідних інструментів здійснення цього завдання має стати викладання професійної етики для спеціалістів різних сфер діяльності. Професія ветеринарного лікаря потребує приділення особливої уваги питанням професійної моралі. Вона є тим видом професійної діяльності до якої суспільство висуває підвищені моральні вимоги. Це пояснюється тим, що робота ветеринарного лікаря пов'язана із правом впливати на життя тварини, і тут йдеться не лише про рівень моральності, але й про належне виконання своїх професійних обов'язків.

На сьогодні вже виділяють конкретні види професійної етики: юридичну, медичну, педагогічну, військову, партійну, спортивну та. ін. Етиці спеціалістів ветеринарної медицини ще не приділено належної уваги. Але їхня роль у збільшенні якісних продуктів харчування особливо значна: запобігаючи виникненню різних хвороб тварин ветеринарні лікарі одночасно охороняють і здоров'я людей [10].

З цього положення випливає напрям розв'язання проблеми – підготовка ветеринарів-професіоналів з високими моральними якостями та усвідомленням відповідальності за результати своєї діяльності, оскільки ефективна підготовка ветеринарного лікаря до професійної діяльності неможлива без забезпечення готовності до здійснення етичної компетентності.

Ветеринарія – розділ медицини, що займається лікуванням переважно свійських, рідше диких тварин. Завданням ветеринарії є лікування та вивчення захворювань тварин, вдосконалення понять про анатомію тварин. Під поняттям “ветеринарія” також часто розуміють засоби держави, спрямовані на збереження здоров'я тварин. Вчені та медики, що працюють у галузі ветеринарії називаються ветеринарами.

“Медицина лікує людину, а ветеринарія зберігає людство” [14]. Цими словами відомий ветеринарний лікар і публіцист Євсеєнко Сергій Степанович характеризував значення галузі ветеринарної медицини. Ветеринарний лікар виконує головне завдання – недопущення захворювання людей і тварин, ветеринарна служба займається не тільки лікувальною роботою, але й профілактикою, інспектуванням всіх переробних підприємств, ринків, великих і малих свиноферм, птахоферм, молокопереробних підприємств.

Ветеринарна допомога з елементами лікування тварин з'явилася в період одомашнювання. Найдавніші відомості належать до IV ст. до н.е. (Єгипет, Індія). Наданням ветеринарної допомоги займалися пастухи, жреці, скотарі. В древній Греції тварин лікували гіппіатри (від *hippos* – кінь і *iatros* – лікар), а іноді і медики. Ветеринарія розвивалася в Греції, Римі, арабських і інших країнах. Хвороби тварин описані в працях римських вчених, таких, як Катон Старший, Варрон і Колумелла, в працях якого вперше були використані терміни “ветеринарна допомога”, “ветеринар”, “ветеринарна медицина”.

На сьогоднішній день ветеринарна медицина пішла далеко вперед. Якість лікування за останні роки значно зросла. Нашим четвероногим друзям проводять такі технічно-складні операції, як пересадку рогівки і кришталика, стоматологічні процедури, пластику шкіри, підсадку штучної нирки, магніто-резонансну томографію, кліткову терапію, хіміотерапію і багато інших складних процедур, про які років 10 назад спеціалісти ветеринарної медицини навіть не мали уявлення. Слова “примусове усипання” та “евтаназія” вимовляються набагато рідше.

Сучасна ветеринарна медицина об'єднує три умовно виділені групи дисциплін:

Ветеринарно-біологічні, які вивчають будову і життєдіяльність здорового і хворого організму, збудників хвороб, вплив на організм лікарських засобів. Це такі науки як фізіологія, морфологія, мікробіологія, фармакологія та ін.

Клінічні – вивчають хвороби тварин, способи діагностики, профілактики і лікування. До них відносяться епізоотологія, терапія, акушерство та ін.

Ветеринарна санітарія – вивчає дію на організм зовнішніх факторів, проблеми оптимізації середовища проживання тварин, покращення якості продукції тваринництва. Цих знань студенти набувають на заняттях з таких дисциплін як зоогігієна, ветеринарно-санітарна експертиза.

Крім цього ветеринарна медицина тісно пов'язана з багатьма іншими галузями – тваринництво, харчова і легка промисловість, транспорт, імпорт і експорт.

Стан розвитку ветеринарної галузі визначається суспільним розвитком країни, рівнем економіки, розвитком науки і освіти.

За статистикою професія ветеринарного лікаря в західних країнах входить в десятку найбільш поважних і високооплачуваних спеціальностей: в Німеччині – 4 місце, в Канаді – 4 місце, в Ізраїлі – 3 місце; випереджують тільки архітектори, косметичні і нейрохірурги.

Пацієнти ветеринара не можуть на свій розсуд змінити лікаря або поскаржитися керівництву клініки. Їх права не захищені законом і клятвою Гіппократа. Дотримання норм етики і любові до тварин – ось основні якості фахівця ветеринарної медицини.

Результати праці ветеринарного лікаря втілюються в багатьох галузях народного господарства: тваринництві, легкій і харчовій промисловості, медицині, мисливському та рибному господарстві тощо.

Поки ветеринарна служба не мала належного розвитку, на земній кулі нерідко виникали епідемії і пандемії інфекційних захворювань тварин, в результаті яких гинула худоба, завдаючи величезні збитки, прирікаючи багатьох людей на голод і зuboжіння. Захворювання тварин призводили і до значних людських жертв.

У наш час подібні “пошесті” рідкість, але це не означає, що вони пішли в небуття. Більше того, у сучасних умовах життя суспільства є багато чинників, що сприяють розповсюдженню інфекційних захворювань. І в “раті” борців з ними лицарем виступає ветеринарний лікар. Він постійно стежить за своїм “ворогом”, вивчає його поведінку, прогнозує можливі шляхи розповсюдження, ступінь ризику зараження тварин і людей.

До 1916 р. вищі ветеринарні навчальні заклади присвоювали своїм випускникам звання “ветеринар”. Ветеринарні лікарі при отриманні диплома давали обіцянку, схожу на клятву Гіпократата у медицині, текст якої друкувався на звороті диплома: “Приймаючи з належною вдячністю диплом, що дає мені право ветеринара, я даю обіцянку сумлінно

виконувати обов'язки свого звання, сприяти збереженню домашніх тварин та по можливості виліковувати їх від хвороб”.

Як відомо, описом особливостей певної професії, її змісту, вимог займається *професіограма*, що описує психологічні, виробничі, технічні, медично-гігієнічні, етичні та інші особливості спеціальності. У ній вказуються функції цієї спеціальності та складності в її опануванні, пов'язані з певними психофізіологічними якостями людини та з організацією виробництва.

Розглянемо структуру професіограми на прикладі спеціальності ветеринарного лікаря: [15]

Комплекс службових обов'язків ветлікаря включає:

- спостереження за життям та поведінкою тварин;
- виявлення причин захворювання тварин;
- встановлення діагнозу хвороби тварини і призначення лікування;
- профілактичні заходи щодо попередження захворювань тварин і людей;
- контроль за виконанням санітарних норм на фермах та в місцях проживання тварин;
- проведення ветеринарної експертизи продовольчих продуктів тваринного походження (м'яса, яєць, молока, масла, меду та ін.);
- проведення штучного запліднення тварин та подання їм акушерської допомоги.

Спостерігаючи за життям та поведінкою тварин, проводячи профілактичні огляди, ветеринарний лікар визначає стан їх здоров'я. При виявленні хворих тварин він ставить діагноз хвороби, вживає необхідних заходів до їх лікування і профілактики захворювання інших тварин. Крім того, він веде амбулаторний прийом.

Ветеринарний лікар виконує основні діагностичні та лікувальні процедури (термотерапію, визначення пульсу, взяття крові на аналіз, розтирання, масаж, діагностичні та профілактичні щеплення, приготування лікарських препаратів, видачу ліків), нескладні хірургічні операції на тваринах з додержанням правил антисептики та техніки безпеки.

В разі виявлення інфекційних захворювань тварин ветлікар готує дезінфікуючі розчини, разом з допоміжним персоналом проводить дезінфекцію тваринницьких приміщень і прилягаючих територій, встановлює карантин на обумовлений термін. При пошесті ветлікар робить розтин трупів тварин, установлює діагноз, визначає ветеринарно-профілактичні заходи для попередження поширення захворювання.

На м'ясокомбінатах і колгоспних ринках ветлікар проводить ветеринарну експертизу продуктів тваринництва, визначає їх придатність для вживання в їжу людині, вибраковує уражені органи чи навіть цілі туші відповідно до ветеринарного законодавства.

Більшість ветеринарних лікарів працює в сільському господарстві. До їх обов'язків входить постійне спостереження за станом тварин, виконанням правил догляду за ними, годування, утримання та

відтворення. Ветлікар здійснює систематичні профілактичні заходи (щеплення, відбраковування та ін.), суворо контролює виконання санітарно-гігієнічних норм на фермах. У випадку захворювання тварин він з'ясовує причини хвороби, ставить діагноз, призначає лікування і проводить профілактичні заходи на м'ясо переробних та інших підприємствах з переробки продуктів тваринництва.

Ветеринарні лікарі розробляють і здійснюють заходи щодо виявлення хворих тварин, контролюють якість сировини та готової продукції, запобігаючи цим самим захворюванню людей, не допускають вживання в їжу неякісних продуктів тваринного походження.

Професійно-етична компетентність ветеринара визначається специфікою описаної у цій статті професійної діяльності, на основі якої складається нормативна база професійної етики ветеринарного лікаря.

Компетентність в свою чергу можна охарактеризувати через її зовнішні прояви як здатність людини діяти за межами навчальних сюжетів та ситуацій або здатність до переносу знань, умінь та навичок за межі умов, у яких ці знання, вміння та навички початково сформувались, здатність формулювати кваліфіковані судження, приймати адекватні рішення у проблемних ситуаціях, досягаючи у результаті поставленої мети [12].

Ці визначення вимагають включення у структуру компетентності певних характеристик мислення, зокрема творчих характеристик, що забезпечують здатність переносити знання та вміння у нові галузі їх використання, самостійність у прийнятті рішень, здатність розв'язувати проблеми.

На основі осмислення вищенаведеного сформулюємо розуміння феномену професійно – етичної компетентності у ракурсі інтересу нашого дослідження. **Професійно - етична компетентність лікаря ветеринарної медицини** – це характеристика суб'єкта ветеринарної діяльності, яка визначається наявністю етичних професійно важливих якостей, а також сукупності професійних знань про етичні поняття та норми поведінки й вмінь свідомого застосування їх у ветеринарній практиці з метою розв'язання етичних проблем. Це складне індивідуально-психологічне утворення повинно об'єднувати теоретичні знання з професійної етики та професійні практичні вміння ветеринарного лікаря, що забезпечують вибір ним свідомої етичної поведінки відповідно до професійно-етичних норм. Процес дотримання етичних норм та розв'язання складних етичних ситуацій під час професійної діяльності ми будемо називати професійно-етичною діяльністю яка є неможлива без сформованості у студентів професійно – етичної компетентності.

Висновки. Аналіз даної статті, а також філософської та психолого-педагогічної літератури дозволяє нам зробити такі висновки щодо важливості етичного компонента професійної діяльності ветеринарного лікаря.

По-перше, професія ветеринара виконує важливу суспільну функцію. Ветеринар у своїй професійній діяльності керується двома мотивами, які мають суто морально-етичний характер: внутрішнім, який спирається на моральну свідомість особистості, та зовнішнім, який базується на силі професійного кодексу спеціаліста.

По-друге, вивчення компонентів професійної компетентності ветеринарного лікаря вивело нас на системоутворюючий характер особистісного компоненту, який у свою чергу розпадається на дві компетенції, одна з якої відноситься до морально-етичної сфери спеціаліста, а інша до професійної.

По-третє, розгляд досліджень вітчизняних та іноземних фахівців у сфері професійної етики показав недослідженість аналізованої проблеми, але вказав на важливість її розв'язання для забезпечення належного рівня професійної діяльності ветеринарного лікаря.

Перераховані вище положення дають нам обґрунтовану підставу для виділення етичної складової професійної діяльності лікаря ветеринарної медицини в самостійну значущу **компетентність**, необхідну для успішного виконання спеціалістом своїх професійних обов'язків та задоволення суспільної потреби. З урахуванням існуючих різновидів ключових компетентностей в освіті слід виділити професійний та етичний компоненти у компетентності майбутніх лікарів ветеринарної медицини. Професійний компонент покликаний відображати ідеологію професійної діяльності ветеринарного лікаря, а етичний – ставлення, ціннісні орієнтації, переживання тощо.

Перспективи подальших досліджень. На мою думку до складу професійних компетентностей ветеринарного лікаря слід ввести поняття “професійно - етична компетентність”; розкрити її сутність як структурного компоненту у професійній підготовці майбутніх ветеринарів; визначити структурно-компонентний склад та механізм функціонування; розробити педагогічні засоби, що забезпечують ефективність формування етичної компетентності у студентів, які навчаються за спеціальністю “Ветеринарна медицина”.

Список літератури

1. Батышев С. Я. Профессиональная педагогика / Сергей Яковлевич Батышев. – М.: Профессиональное образование, 1997. – 512 с.

2. Болотов В. А., Сериков В. В. Компетентностная модель: от идеи к образовательной программе / В. А. Болотов, В. В. Сериков // Лучшие страницы педагогической прессы. Журнал-дайджест. – 2004. – № 2. – С. 3–5.

3. Бондаревская Е. В., Кульневич С. В. Педагогика: личность в гуманистических теориях и системах воспитания / Е. В. Бондаревская, С. В. Кульневич. Учеб. пособие. – Ростов на Дону: Творческий центр “Учитель”, 1999. – 560 с.

4. Вознюк Н. М. Етико-педагогічні основи формування особистості: Навч. посібник / Ніна Миколаївна Вознюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 196 с.

5. Дворецкий И. Х. Латинско-русский словарь / Иосиф Ханаанович Дворецкий. – [7-е изд., стереотип.]. – М.: Русский язык, 2002. – 846 с.
6. Етика: Навч. посібник / В. О. Лозовий, М. І. Панов, О. А. Стасевська та ін. [ред. В. О. Лозовий]. – К.: Юринком Інтер, 2005. – 224 с.
7. Занина Л. В., Меньшикова Н. П. Основы педагогического мастерства / Л. В. Занина, Н. П. Меньшикова. Серия “Учебники, учебные пособия”. – Ростов на Дону: Феникс, 2003. – 288 с.
8. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании. Авторская версия / И. А. Зимняя. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов. – 2004. – 40 с.
9. Климов Е. А. Психология профессионала / Е. А. Климов. – М.: Изд-во “Институт практической психологии” Воронеж: НПО “МОДЭК”, 1996. – 400 с.
10. Панько И. С. Профессиональная этика врача ветеринарной медицины: Учебн. пособие / Иван Семенович Панько. – СПб.: Лань, 2004. – 285 с.
11. Плужник И. Л. Формирование межкультурной коммуникативной компетенции студентов гуманитарного профиля в процессе профессиональной подготовки: автореф. дисс. ... д-ра пед. наук: спец. 13.00.01 / Ирина Ленаровна Плужник. – Тюмень, 2003. – 29 с.
12. Хазова С. А. Компетентность конкурентоспособного специалиста по физической культуре и спорту / С. А. Хазова – М. : Издательство «Академия Естествознания», 2010. – 254 с.
12. Офіційний веб-сайт НАН України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nas.gov.ua.
13. Закон України про освіту. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.osvita.org.ua/pravo/law_00
14. Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії. “Ветеринарія” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki>
15. Галузевий стандарт вищої освіти за спеціальністю 7.13051 “Ветеринарна медицина” [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://smcae.kiev.ua/osvita/vishia/standarty/5.2.pdf>

Професійно - етична компетентність як базова складова професіоналізму ветеринарного лікаря відображає його духовність і моральність, внутрішню культуру, здатність приймати адекватні моральні рішення і діяти в відповідності з нормами етики. Саме це дозволяє лікарю ветеринарної медицини визначити ставлення до своїх професійних обов'язків і перш за все до тварин, з якими він контактує в процесі діяльності. Ця стаття спрямована на актуалізацію педагогічної проблеми формування професійно- етичної компетентності студентів вузів ветеринарного профілю. Для реалізації поставленої мети в статті розглянуті науково-педагогічні основи формування

профессионально-этической компетентности студентов на примере подготовки специалистов ветеринарной медицины.

Этическая компетентность, моральность, профессиональная подготовка, ветеринарный врач, этические правила, моральные решения.

Humanistic and democratic trends in the modern society development along with its moral principles importance growth led to significant changes in educational priorities and values.

Today, the one of the most important components of the process of professional training is the component of professionally - ethical competence of future agricultural specialists, including doctors of veterinary medicine.

Professionally - ethical competence is a basic component of professionalism of a doctor of veterinary medicine. It reflects the level of veterinary doctor's morality, culture and the ability to make appropriate moral decisions and to act in accordance with the ethical standards. Professionally - ethical competence allows to define professional attitude to the work duties of the doctor of veterinary medicine especially to analyze professionalism of work contact with pets and animals.

This article is focused on the actual priority of studying pedagogical problems of professionally - ethical competence formation to implement in the university education for the students of veterinary faculties. Accordingly to this pedagogical mission the article highlights the scientific and pedagogical fundamental codes of professionally - ethical competence formation by analysis of education of doctors of veterinary medicine. High level of professional and ethical competence is the key to a successful career for a doctor of veterinary medicine.

Professional - ethical competence, morality, professional training, veterinarian doctor, ethical standards, moral decisions.

УДК 371.132

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОРГАНІЗАТОРІВ ВИРОБНИЦТВА

Л. М. Лісовська, аспірант

В статті розглянуті механізми впровадження компетентнісного підходу під час підготовки молодших спеціалістів в галузі управління в контексті інноваційного розвитку вищого навчального закладу. Автор здійснює аналіз взаємозв'язку професіоналізму та професійної компетентності майбутніх менеджерів, сутності особливостей підготовки студентів в економічних коледжах.

© Л.М. Лісовська, 2014